

den højtærede Minister har sagt. Det er givet, at Laanemarkedet i de allersidste Aar til en vis Grad maa siges at have skiftet Karakter. Paa den ene Side vokser Laansøgenes Antal stadig, og det kan naturligvis kun virke strammende paa Laanemarkedet. Men paa den anden Side er det Publikum, til hvilket man henvender sig om Anbringelse af Statsobligationer, blevet noget mere fordringsfuldt, end det har været tidligere. Man vil i Udlandet ikke længere nøjes med at faa 3 eller 3½ pCt. af sine Penge, man vil ganske simpelt ikke have mindre end 4 pCt. og helst noget mere. Livet bliver dyrere, Byrderne alle Vegne større, og gennem en højere Forrentning af den Formue, Folk eje, søge de paa en ganske naturlig Maade en Modvægt derimod. Samtidig dermed vokser det Publikum ikke, der søger rentebærende Obligationer til Anlæg. For det Publikum, som man ved saadanne Lejligheder tør gøre Regning paa, er der saa megen Tilskyndelse fra særdeles mange Sider til at anbringe deres Penge i Foretagender af industriel Beskaffenhed og derigennem opnaa, ganske vist mindre, Sikkerhed for deres Penge, men paa den anden Side ofte en betydelig forøget Forrentning. Ogsaa det Moment var den højtærede Minister lidt inde paa.

Og til denne mere almindelige Bevægelse følger sig i de sidste Aar en bestandig stigende Frygt af politisk Natur. Man taler og skriver daglig om saa den ene, saa den anden politiske Krise. Man beskriver i Enkeltheder, hvor overhængende en Verdenskrig har været paa denne eller hin ganske bestemte Dag. I Virkeligheden hersker der for nærværende Tid alle Vegne en uafbrudt Utryghed og en Følelse af Uhygge, og det er ikke saa underligt, om der i de Lande, som have Raad til at yde andre Lande Laan, er fremvokset en Utilbøjelighed eller meget formindsket Tilbøjelighed til at gøre det. Det er ikke urimeligt, at disse Lande ønske selv at kunne disponere over deres egne Rigdomme, dersom den store Kalamitet virkelig ulykkeligvis en eller anden Dag i en nær Fremtid skulde indtræffe.

Men saa er der efter min og manges Overbevisning endnu en Grund, som ikke bør lades uomtalt, og som den højtærede Minister var inde paa, om end i en anden Skikkelse end den, som jeg ønsker at give min Udtalelse for dette Punkts Vedkommende, en Grund, som maa virke ugunstigt for Danmark, dets Laanemuligheder og Laanebetingelser. Det er den Maade, hvorpaa Landets Finanser ere blevne

styrede i den sidste halve Snes Aar og allermost i de sidste 3—4 Aar. Jeg tror ikke, at det vil være muligt selv for de allerdygtigste Underhandlere at bibringe Udlandet nogen fordelagtig Mening om denne Finansstyrelse. Danmark er, som den højtærede Finansminister siger, kun et lidet Land. Vor Statshusholdnings Indtægtsside er da ogsaa yderst beskeden og meget let overskuelig, men de Maal, som vi have foresat os her i Landet at naa, og for hvilke der er bragt og stadig bringes store økonomiske Ofre, have i Virkeligheden ganske oversteget vore Evner. Vi have bygget kostbare Havne og Jernbaner. Vi have forhøjet Statstjenestemændenes Lønninger med en Mængde Millioner paa een Gang. Vi have ophævet Toldskatter paa den store Befolkning med endnu flere Millioner og paa det selv samme Tidspunkt. Vi have ophævet Grundbyrder paa faste Ejendomme med store og aarligt voksende Ofre for Statskassen. Vi have opbygget en social Lovgivning for syge, brystsvage, gamle og arbejdsløse, der koster mange Millioner aarlig. Vi have skabt og skabe daglig ved Statskassens Midler selvstændige Hjem for mindre Landbrugere, og vi have gjort meget mere end dette, som jeg her har nævnt. Det, som jeg her har nævnt, er overvejende saare priseligt, og det indbringer os da ogsaa betydelig Anerkendelse fra Udlandet. Fremmede, der besøge os, se, høre og læse om alt dette, og de skildre i levende, begejstrede Farver i deres Hjemstavn det danske Folks fremskredne Stilling og vore Institutioner; vi læse med Velbehag Gengivelser af deres offentlige Udtalelser, og vi synes selv, at vi ere udmærkede Foregangsmænd paa saa mange forskellige Omraader. Men Reversen af Medaillen er den, at Udgiftssiden i vor Statshusholdning er bleven langt større end Indtægtssiden; der er med andre Ord blevet Underbalance, og den have vi Aar for Aar ladet vokse, indtil den blev saa stor, at vi Gang efter Gang have maattet forskrive os ved Vekselforpligtelser, og naar disse saa forfaldt, have vi maattet søge Laanene fornyede eller søge at ombytte dem med andre Laan, som vi desværre altid have maattet finde i Udlandet. Dersom da Billedet forandredes, hvis man overfor os blev forsigtig og fordringsfuld, hvis man sagde: Ja, Danmark et et udmærket lille Land, og det har hidtil altid opfyldt sine Forpligtelser, men det er nogle daarlige Husholdere deroppe, vi maa vistnok se os godt for, inden vi laane dem Penge — hvis man sagde det til os, vilde